

Preek 2017 Joh 4 Jezus als de ware Jacob

Schriftlezing: Joh 4:1-15

"Bent U soms meer dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft en zelf daaruit gedronken heeft, evenals zijn kinderen en zij kudden?" (Joh 4:12 HSV)

Gemeente van Christus,

(1) Inleiding:

Boven de preek heb ik geschreven: Jezus als de ware Jacob

En met deze korte zin (slechts vijf woorden) is de kern weergegeven van ons gelezen bijbelgedeelte. In wezen is vanmorgen alles gezegd in vijf woorden.

Jezus als de ware Jacob

Heel opmerkelijk is de omschrijving die we lezen in het Van Dale Woordenboek op onze Nederlandse taal.

Van Dale omschrijft:

*De ware Jacob **is** iemands ideale geliefde.*

Of een andere omschrijving: **De** man die we moeten hebben!

En zonder dat die naamloze Samaritaanse vrouw dat in de gaten heeft brengt ze dit item zelf ter sprake.

We lezen: *"Bent U soms meer dan onze vader Jacob [...] ?"*

Dat is een nogal directe vraag.

Rechtstreeks gesteld.

Anders gezegd: Ze valt zomaar met de deur in huis

Een vraag zo op de Man af!

Zit ik er naast als ik zeg: "Het is een beetje een brutale vraag - over de rand - op het uitdagende af"

"Bent U soms meer dan onze vader Jacob?"

En Jezus: Hij zit hier bij de waterput als de ware Jacob - Hij is inderdaad haar ideale Geliefde. Zonder dat zij dit beseft, is Hij is **De** Man - die **ze** moet hebben.

Want een paar verzen later lezen we : *"... vijf mannen hebt u gehad, en die u nu hebt die is uw man niet"* (vs 17)

Wat mogen we daaruit afleiden?

De vraag komt op: Wat is dit voor een vrouw?

Is dit een kwetsbare vrouw - die zich snel door Jan en Alleman laat inpakken?

Of ze juist een uitdagend type?

Een vrouw met een ongekende honger naar lust?

Zeg maar "een wilde": die elke ongetemde man om haar vinger kan rijgen? Een vrouw - een gevaarlijke vrouw waarvan het boek de Spreuken het volgende op haar lippen legt:

*Kom laten we dronken worden van liefde, tot de morgen toe
Laten we samen genieten van de grote liefde.
Want mijn man is niet thuis,
Hij is voor een verre reis vertrokken.
Hij heeft de geldbuidel in zijn hand meegenomen
Op de dag van de volle maan zal hij thuiskomen*
(Spreuken 7: 18-20 HSV)

Nou nou zegt iemand - dat is wast ver gezocht.
Inlegkunde: U leest nu dingen die er in werkelijkheid niet staan. Maar dat is niet helemaal waar.
Want het gesprek tussen Jezus en deze naamloze Samaritaanse vindt namelijk plaats bij **Sichar**

Wist u dat Sichar niet op de kaart terug te vinden is?
Geografisch onvindbaar.
Zo is er een uitlegger die spreekt van een overschrijf fout.
Opmerkelijk is een joodse uitleg.
In de joodse uitleg leest men in dit woord Sychar.
En dat is een spotnaam.
Het is dan een zogenaamde "verbastering": een verbastering van de stad Sichem.

Sichar is dan te typeren als een scheldnaam.
En de scheldnaam Sichar wil dan in de Hebreeuwse betekenis dit zeggen: "Stad van de bedwelmende drank".
Even plat gezegd: De stad van de doorzakkers.
Een stad waar altijd DORST heerst.
Dorst naar altijd meer

(2) Klaarlichte dag:

Broeders en zusters: Daar komt ze dus vandaan.
Deze naamloze Samaritaanse die op **klaarlichte** dag met haar emmer naar de Jakobsbron is gekomen.

Inderdaad op **klaarlichte** dag.
In het evangelie lezen we: "En het was ongeveer het zesde uur". Dat is de zogenaamde joodse telling.
Het zesde uur wordt dan geteld vanaf het moment dat het licht begon te worden. In de oosterse wereld wordt het licht zo rond zes uur in de morgen. Tel daar 6 uur bij op : 7 - 8 - 9 - 10 - 11 dan ontdekken we - klokslag 12 uur in de middag.

12 uur! Dat is op heetst van de dag.
Als de oosterse zon op zijn hoogst is
En het is niet zonder reden dat ze hier is op dit tijdstip.

Normaliter was waterputten een gezamenlijke activiteit van vrouwen. Het was zeg maar "een plezierig uitje".
Een moment van ontmoeting.
Echter voor haar was dat uitgesloten.
Door haar levenswandel - gedoemd om alleen water te putten.

Op het 6^e uur - dat is dus op **klaar**lichte dag - ontmoet zij Jezus zittend bij de Jakobsbron.
Jezus die zo graag haar **ware Jacob** wil worden.
Haar ideaal!
Haar ideale Geliefde (geschreven met een Hoofdletter)
De man die ook zij - **ja juist** zij moet hebben!

Want weet u het nog? Vijf mannen heeft ze gehad - de man die ze nu heeft is haar man niet (6) mag Jezus dan de 7^e zijn?
Inderdaad de 7^e man: die haar leven zal voltooien.
De 7^e man die haar leven compleet zal maken.
Want het getal 7 - is het getal van de volmaking - anders gezegd: van het volbrachte werk.

Maar zover is het nu - eerlijk gezegd - nog niet.
Het is ongeveer het 6^e uur: dat wil zeggen een ontmoeting op **klaar**lichte dag. Waarin Jezus **klip** en **klaar** haar verteld waar ze haar echte dorst kan lessen.
Inderdaad: **klip** en **klaar**
"Klaar" in de zin van fris en helder.

Jezus die ook voor haar de Schenker wil zijn van de bron van het Levende Water. Want wat zij echt niet kon weten - en wij zo mag ik hopen wel weten - ik bedoel dat een echte ontmoeting met Jezus zeker verfrissend zal zijn.

Jezus als de ware Jacob.
Ik zie hem daar zitten bij de Jakobsbron.
De Mens die weet wat er in de mens is: en daardoor ook haar ware dorst kende. Jezus die haar o zo graag wil laten proeven van dat Levende Water.

(3) Niveau Godsdienst:

Maar ik zei het al: zover is het nog lang niet.

Want deze naamloze Samaritaanse - afkomstig uit Sichar - de stad van de dorst - ze blijft eerlijk gezegd - nogal hangen op het niveau van de godsdienst.

Het niveau van de godsdienst waarmee ik dit bedoel: dat we dan niet doorstoten naar de diepte van het relationele.
De verborgen omgang met elkaar.
Dat is het kennen van hart tot hart.
Ik bedoel het afdalen tot het zielsniveau.
Wat zeg ik? Van het eens geestes met elkaar zijn.

Maar telkens gooit zij een nieuw balletje op - om maar niet te komen tot dit zielsniveau.
En de balletjes die zij opwerpt cirkelen dan telkens rondom het verschil tussen joden en Samaritanen.

"Want joden hebben geen omgang met Samaritanen": zo verteld Johannes ons dat tussen neus en lippen door.
In de Herziening is deze zin uit vers 9 tussen twee haken geplaatst. Het is zeg maar een aantekening van de evangelist. Letterlijk in de grondtekst is er te lezen: Joden gebruiken niet samen met Samaritanen.
De Naardense Bijbel vertaalt daarom terecht: "*Judeeers gebruiken immers niets samen met Samaritanen*".

Het Griekse woord verwijst naar het tafelgerei.
Plat gezegd is er dit te lezen: Joden en Samaritanen drinken niet uit één en hetzelfde kopje.

Een ware jood verontreinigd zich door tafelgemeenschap te willen met welke Samaritaan dan ook!
Ze zijn **dus** letterlijk vies van elkaar: Er is sprake van een levenslange vete tussen deze twee beide partijen.

Een vete - overigens tot op de huidige dag.

En in die vete houdt de groep van Samaritanen zich staande door telkens in de **verdediging** schieten. En dit proces zien we ook terug bij deze Samaritaanse vrouw.
Luister maar - wat ze zegt: "*Bent U soms meer dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft en zelf daaruit gedronken heeft, evenals zijn kinderen en zij kudden?*"

Hieraan ontleende deze Samaritaanse haar identiteit.
Wij Samaritanen - wij die volgens jullie joden de 2e viool moeten spelen - wij drinken als achtergesteld volk toch maar dagelijks uit de Jacobsbron.

En naast de Jacobsbron - had ze ook kunnen wijzen op het graf van Rachel. Rachel de oogappel - de lieveling van Jacob. Rachel één van de moeders van Israël.
Maar niet alleen het graf van Rachel lag dicht bij Sichem ook de beenderen van Jozef waren daar begraven.
En in het huidige Nabloes kunnen Palestijnen ons vandaag het grafmonument van Jozef laten zien.

Maar begrijpt u? Aan dit soort zaken ontleent ze haar **identiteit**. Hiervoor is ze bereid elke dag haar emmer 32 meter diep in deze dode - stilstaande Bron te laten zakken.

Want de Jakobsbron was in wezen een dode bron.

Niet een zogenaamde springader.
Geen diepe bron die dagelijks vers water doet opborrelen.
Ik las tijdens de voorbereiding: Regenwater en dauw werden er
in deze bron opgevangen.
En er waren ook tijden waarin de put droog stond.

Maar begrijpt u - zo houdt zij zich staande!
Door te vluchten voor de realiteit.
Want niet voor niets kwam zij op **klaar**lichte dag naar de bron.
Dat was een vlucht in het werken.
Het was voor haar elke dag hard knokken om het hoofd boven
water te houden.

Zo op deze wijze was is zij een type van werkgeloof.

En helaas is zij daar niet de enige in.
Hoeveel mensen binnen de kerk - buiten de kerk **putten** ook niet
hun hoop uit allerlei religieuze tradities?
Ontlenen hun identiteit aan regels en gewoonten.

Zij spreken net als deze Samaritaanse vrouw veel "**over**" de
zaken die de godsdienst betreffen
Nee begrijp me goed: ik denk dan niet direct aan de verering
van letterlijke grafmonumenten zoals Rachel en Jozef
Maar hoe vaak spreken kerkmensen over onderwerpen die in wezen
net zo doods, dor en statisch zijn?

Ik bedoel het spreken bijvoorbeeld "over" een volle kerk
Of "over" zekere normen en waarden
Over hoe goed het vroeger allemaal niet was.
Over de orde die er in de kerk zou moeten zijn.
Over het oude en vertrouwde.
Over het omarmen van een zekere traditie
Over ... en vult u het zelf maar in....

Maar levend geloof - ik bedoel drinken uit de bron van Levend
Water. Levend Water die in ons binnenste ontspringt zodat
stromen van levend water uit ons binnenste zullen overvloeien.
Dat is Jezus kennen als de ware Jacob

Jezus als ons ideaal waar we een vaste relatie mee onderhouden
Inderdaad een vaste relatie: duurzaam en bestendig.
Een relatie die voortdurend is.
Zodat Zijn bloed ons voortdurend reinigt van al onze zonde.
En we ook voortdurend wandelen met Hem in het Licht.

Jezus die ons Geestdriftig doet laat zijn.
Hij is dan onze Geliefde Bruidegom die telkens laat proeven
van de Nieuwe Wijn die sinds Zijn komst in de wereld
geschonken wordt.
Inderdaad wilde Jezus haar Nieuwe Wijn schenken.

Nieuwe Wijn - Levend water waar je in eeuwigheid geen dorst
maar van zult krijgen.

Want daarom zat - eerlijk gezegd Jezus hier op klaarlichte dag
bij de Jakobsbron.

Hij moest immers door Samaria gaan.

Zo zit Hij hier o klaarlichte dag - dat is omstreeks het 6^e uur

Het 6^e uur.

Wist u - wist jij dat dit 6^e uur - het uur was waarop Jezus
vanaf kruis heeft geroepen "Mij Dorst".

Toen heeft Hij geroepen: Mijn ziel dorst naar de Heer - God
des Levend ach wanneer - zal Ik naderen voor Uw ogen - in Uw
Huis uw Naam verhogen.

Jezus geroepen - MIJ DORST - omstreeks het 6^e uur

Dat was niet zomaar om 12 uur 's middags.

Niet toevallig op klaarlichte dag.

Het was om aan het licht te laten komen dat elk mens zijn ware
dorst alleen bij Hem kan lessen.

Daarom **moest** Hij door Samaria gaan.

Om deze dorstige vrouw uit Sychar te ontmoeten.

Die vrouw die zo hard moest werken om haar hoofd boven water
te houden.

Zo hard moest werken om iedere dag haar emmer vol te krijgen.

Die zo verdedigend - zo buiten zichzelf over belangrijke
dingen kon spreken. **Over** de aartsvader Jacob - **over** het land
verkocht aan Jozef - later **over** de Berg Gerizim - **over**... maar
dit alles zonder overgave aan Hem.

Maar hoor ze stelt een vraag - een nogal directe vraag!

Die vraag zo met de deur in huis: "Bent U soms meer dan onze
vader Jacob?"

Wees eens eerlijk - ken je zo Jezus?

Jezus als je Bruidegom?

Jezus als de ware Jacob

Dat wil zeggen: als je *ideale geliefde*.

Als **De** man die ook jij - u - en ik moet hebben

Om zo vanwege Hem - uit de Hand onze Hemelse Vader - mijn ware
- waarachtige identiteit voor altijd te ontvangen.

Dan praat je echt niet meer zoveel "over" al die belangrijke
dingen maar dan zing je uit:

Mijn Jezus - Mijn Redder

Heer er is Niemand al u

Laat elk moment

En wat ik denk

Vol van Zijn van Uw liefde Heer

Amen

Gegevens kindermoment

Voorganger: ds. J. Alma

Thema: Jezus als de ware Jacob!

Lied: OTH 308 Laat de kinderen tot Mij komen

Vragen

1. Jezus heft lang gelopen en is moe. Hij is gaan zitten bij een put. Weet je ook de naam van deze put?
2. Joden en Samaritanen willen niet uit één flesje / kopje drinken. Waarom eigenlijk niet?
3. Een Samaritaanse vrouw komt op het 6e uur om water te halen. Weet je ook hoe laat het dan is op onze klok?
4. Waarom komt deze mevrouw op het 6e uur?
5. Wat is het levende water dat Jezus haar graag wil aanbieden?